

ÁLLATTENYÉSZTÉSI ÉS TEJGAZDASÁGI LAPOK

A „GAZDASÁGI LAPOK“
INGYEN MELLÉKLETE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.

Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.

Előfizetési ár a „Gazdasági Lapok“ nélkül:

Egész évre 10 kor.
Fél „ 5 „

Az e lapokban foglalt minden cikkért az utánnomási jog fentartva.

TELEFON: József 40—66.

TARTALOM.

	Lap
A ménvizsgálatokról. — Falussy Béla	313
Angol tejelő tehének	314
A budapesti országos baromfiállítás díjazása	314
Könyvismertetés	315
Kérdések és feleletek	315
Kérdések: Tejen nevelt malaczkok. F. I. — Műmész-törvény. S. I.	
Feleletek: Vörös tej. Dr. Kukuljevic József. — Ló fehér feltjainak befestése. Dr. Kukuljevic József. — Baromfi-óiban homok. Dr. Kukuljevic József	
Aprók	316
Hírek	316

A ménvizsgálatokról.

Irta: Falussy Béla.

E lapok t. szerkesztője volt az, aki mindenkoron szószólója volt hazai állattenyésztésünk fellendítésének, aki sohasem sajnálta tollát bemártani a kalamárisba és azt megnyomni akkor, ha hibák kiküszöböléséről, téves tanok hirdetéséről és helytelen állattenyésztési irányzatok követéséről volt szó. Nem egyszer még alá is húzta az egyes sorokat, hogy intő példával szolgáljon arra nézve, hogy hogyan nem kell állattenyésztést üzni.

Szószólója volt mindig a hazai lótenyésztésünk fellendítésének és hogy érvei helyesek voltak, azt megmutatta a gyakorlati élet, mert hisz lótenyésztésünk tényleg javult. A sok intőbeszéd dacára azonban lótenyésztésünk ma sem áll még azon a magaslaton, amelyen a priori állania kellene, hiába importáljuk be drága pénzen a legnemesebb apaállatokat, hiába a törvényes rendelkezések és állattenyésztési megyei szabályrendeletek, ha a gyakorlatban nem úgy hajtják azokat végre, nem oly szakszerűséggel és körültekintéssel, mint ahogy az kívánatos volna.

Egy elszomorító jelenségről akarok ezuttal beszámolni, amelynek szemtanuja magam voltam. Engedje meg, hogy a kérdést kellő diszkreczióval kezeljem, helyek és nevek megemlítése nélkül, mert hisz az úgy is felesleges, mert ez a szomorú jelenség nem lokális jellegű, hanem azt mondhatnám, hogy általános, az egész országra kiterjedő.

A tenyésztés megkezdése előtt évenként összeül a lótenyésztési, illetve jár. mezőgazdasági bizottság, a mének megvizsgálása céljából. Járási mezőgazdasági bizottság! Szép dolog, azt hinné az ember, hogy csupa végzett és vizsgázott lóboncztant, fajtatant, lógépszéktant és állatgyógyászatot tanult emberekből áll. Ha így volna, akkor jó volna. De mit látunk? A ménvizsgáló bizottságoknak ilyen tudással felruházott tagja csak kettő van és a kettő közül is csak egységyedül az egyik tag rendelkezik feltétlenül azokkal az ismeretekkel, amelyek egy szabályszerű apaállatvizsgálathoz elkerülhetetlenül megkivántatnak. Ez az egyik tag a bizottságban működő járási m. kir. állatorvos, esetleg a méntelep-osztály részéről kiküldött katonai állatorvos. A másik ugyyszólván teljesen hasonló ismeretekkel bíró, ha nem is tanulmányok alapján, de hosszas és beható gyakorlati élettapasztalatok alapján működő tag, a méntelep-osztály kiküldött tisztje. Ezeket látva, elég megnyugvást kelt a dolog, mert hisz a bizott-

ságban tényleg jelen van két olyan egyén, aki úgy tudományos képzettségénél, mint gyakorlatánál fogva feltétlenül szakember. Igen ám, de van aztán a dolognak nagy bökkenője, hogy a szakember tagnak a tudományos legképzettebbnek, egyáltalában szakszerepe sincsen, illetve nincsen döntő szava, mert éppen ő neki, aki leginkább illetékes volna döntő véleményt mondani és véleményével döntő befolyást gyakorolni az állat-, illetve lótenyésztés irányítására és fejlesztésére, szavazati joga nincs. E sérelmes és részben lealázó szerepnek meg is vannak a szomorú következményei, amennyiben az e bizottságokban működő kir. állatorvosok lealáztatásuk érzetében oly szívesen dolgoznak, hogy annak ugyan a bizottság nem sok hasznát veszi, mert nézzük csak, mi is a teendője: a bizottságban működő kir. állatorvos a hatóság irnokával a lajstromokkal a hónap alatt bevonul egy félszerbe, avagy egy istállóba és ott lediktálja az irnok urnak a ló nacionaléját, megvizsgálja a mének szemét, nem-e havivak, megvizsgálja, nincs-e valami fertőző baja és megméri a mének marmagasságát s a szárcsont körméretét és megnézi még azt is, nincs-e öröklődő hibája. Pont. Ezzel a szakmüködés be van fejezve. Ennek megtörténével jelenti az elsőfokú hatóságának, hogy a szabályrendeletben előirt teendőket elvégezte. Ezen előkészítő munkálatok után összeáll a bizottság, ezek között ott lehet a kir. állatorvos is és végignézheti a lótenyésztés fellendítését célzó aktust és gyönyörködhetik benne. De nézzük csak előbb a többi bizottsági tagot. Elnöke rendszerint egy lótenyésztő földbirtokos, társelnöke a járás főszolgabirája, tehát jogász ember, aki mint a jogi tudomány ápolója persze ma minden szakpályára képesítve van. A bizottsági tagok, ha uradalmi tisztekből kerülnek ki, akkor nincs baj, mert hát értenek a lóhoz, de van rá eset, hogy egy-egy község tekintélyesebb birája, polgárember, tagja a mezőgazdasági bizottságnak, akinek az egész lóisméje csak annyi, hogy annak a lónak okvetlenül négy lábunak kell lennie, de hogy ezek a lábak mikor jók vagy mikor nem jók, hogy milyen arányban kell azoknak a test többi részével állani, az nekik már nem lényeges. Nevetségesnek tűnhetnek fel ezen állítás, de hogy ez tény, bizonyítja, hogy egy ménvizsgáló esetében meg, hogy a lótenyésztéséről eléggé neves község érdemes birája a méneskari százados azon szakvéleményére, hogy az elővezetett ló medvecsüdü, egy nagyot nézett s a lótenyésztés iránti érzékét kifejezésre juttatta, mert legalább megkérdezte az ott statisztáló állatorvost, hogy mi is az a medvecsüdü és mikor ez kellő magyarázattal szolgált, homlokáról félrefésülte a haját, nagy szakértelemmel újra a bizottság közé ment és kijelentette, hogy miután a ló medvecsüdü, ő is természetesen tenyésztésre nem találja alkalmasnak. Tehát egy szakvéleménnyel több volt. Az elnök, igen rendszeren lószakértő ember, aki azonban ha vadászat esik arra a napra, azt sokkal előbbrevalónak tartja, mint a lótenyésztést. Ha azonban mégis jelen van, kimondja a szentenciát kellő szakértelemmel és alapos lóismerettel megmondja annak a szegény polgárembernek, aki talán egy vagyont fektetett abba az egy-

ménbe, amit elővezetett, hogy merészelt ilyen hitvány dögöt idehozni. Takarodjék innen. A polgárom azonban nem ijed meg az első tekintetre határozottsággal kimondott szakvéleményre, hanem kalapját levéve, odaállit a bizottság elé, amikor az már kimondta az elnök véleménye alapján a szentenciát: engedelmet kérek alássan, hogy szóval ne vétek, de ezt a hitvány dögöt a méltóságos ur tenyésztéséből vettem. Ez az az X Y nevű fajló. Mit, ez az a fajló? Na igen, hisz nem csoda, hogy nem ismertem meg, hisz oly gyalázatos karban van, nem látott ez zabot egészen elformálódott. Azt hiszem, tisztelt bizottság, hogy megfelelő tartás és gondozás mellett, természetes, hogy ez prima mén, megadjuk az engedélyt, tulajdonost szigoruan utasítjuk, hogy jól tartsa. Kórus egybehangzóan énekl: igenis, köztenyésztésre alkalmas. Nézzük tovább, hogyan megy a tenyésztés? Elővezetik a mént, előáll méneskari tiszt, éles szemmel végigtekint a ménen, rövid katonás egyszerűséggel kimondja a véleményét: roskadt, előremélyedt derék, strupirt lábak, csapott far, vagy jellegtelen keresztezés, fejletlen, stb., részéről alkalmatlan, ha a bizottság azonban alkalmasnak véli, úgy megfellebbezem. Szól a főbíró: elnök ur, kérem, szíveskedjék a határozatot kihirdetni. A mén alkalmatlannak találatik. Egyik bizottsági tag halkán odasug a századosnak: X. Y. kegyelmes uré ez a ló, talán feltételesen alkalmas? Nem bánom én, még ha a miniszteré is, akkor is részéről alkalmatlan. A bizottság ismét kórusban: a mén alkalmatlan. Mindenesetre a lótenyésztést emelő törekvések ezen utóbbi formája feltétlenül a lótenyésztés érdekeit emeli, de kérdem szeretettel, minek akkor a bizottság, ha egy ember éles szeme elégséges egy józan, egészséges, a közt szolgáló itéletre? Kérdem szeretettel, minek az a bizottság, medvecsüdü szakértelmével és jogi ismerettel? Ezek egy-egy kiragadott epizódok hazánk lótenyésztést célzó eljárásából.

Nézzük most már, hogy az eddigi állapotok szerint eleget tettünk-e hazánk lótenyésztésének? Határozottan nem!

Nézzük az eredményt. Teszem azt, egy járásban van kétezer kancza. Elővezettek 12 mént, abból beválik a méneskari tiszt itélete alapján, mondjuk, 7 darab, az megkapja a szabályszerű igazolványt, egy csomó előkelő név aláírásával s mehet boldogan tovább a tulajdonos. Azaz dehogyan mehet.

A ménvizsgálat befejeztével ismét nagy szerepe jut az eddig némán és csendesen meghuzódó kir. állatorvosnak, aki azon megtiszteltetésben részesül, hogy a bizottság tagjai előtt levizsgálhatik szaktudásáról, ugyanis sok esetben a megyei szabályrendelet úgy intézkedik, hogy a ménvizsgálat befejeztével az igazolványt nyert mének tulajdonosai egybegyűlnek azok átvételére a főszolgabírói irodában és ott az állatorvos kioktatja őket a lovaknál előforduló ragadós betegségekre, azok tüneteire és hogy miképpen védekezzenek ellenük. Ez is megtörtént, most jön a főbíró zárszava. Minden méntulajdonos fizessen a vizsgálatért, illetve az igazolványért az állatorvos kezéhez 4—4 koronát. Tehát az állatorvos hirtelenében átvedlik hivatásával egyáltalán nem egyező tisztviselővé: já-

HUNGARIA

ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ RÉSZV. TÁRSASÁG

Budapest, VII., Károly-körút 3. szám.

Részvénytőke 6 millió korona.

Elnök: gróf Károlyi Imre.

A társaság kartellen kívül áll,

Ágazatok: Tűz-, élet-, jég-, baleset-, be-
töréses lopás elleni és mező-
gazdasági szavatossági biztosítás olcsó díjak és
előnyös feltételek mellett.

Állatbiztosítás

kétféle módozat szerint: I. Minden esély ellen, beleértve a járványos betegségeket is. II. Csupán járványos betegségek ellen (lépfene, száj- és körömfájás és szerzőgő üszök).

rési pénztárnokká. Természetes, hogy a boldog méntulajdonosok magukban csendesen azt gondolják: na tessék, ebből megint az állatorvosnak milyen szép haszna van, pedig hát a valóságban ezen megtisztelő némajátékért díjazás egyáltalán nem jár. Van tehát, mondjuk, 7 mén egy járásban, a hol körülbelül 2000 kanca vár boldog párosodásra. Papirovan az igaz, de a valóságban nincs. Egész sorfalat állanak a reményteljes várakozók és már az utcásarkon lefülelik a még az igazolványt a kezében szorongató méntulajdonos és egy félóra múlva már vig cigányzene mellett, pezsgős hangulatban folyik az áldomás az egynéhány ezer koronáért megvett mén felett. Mert hiszen nem azért kell a méntulajdonosnak a tenyészigazolvány, hogy ő azzal köztenyésztést szolgáljon, hanem azért, hogy a dekretummal a kezében jó üzletet köthessen.

Kérdem szeretettel, nem jobb volna-e a sok sallang helyett oly törvényes intézkedést életbe léptetni, inkább, hogy egy bizonyos körzetre engedélyezett mén a tenyészévad

mutatjuk be képekben. Az angliai tejelő- és verseny győzteseit mutatjuk be a londoni Dairy (tejelő) kiállításról. Bemutatunk a hus Shorthornból generációkon át kitenyésztett két tejelő Shorthorn, a tejelő fajtaból egy Jersey és azonkívül South Devon fajtaból egy dairy vagyis tejelő tehenet. Angliában, a hol már a nagy tejelekenységre és zsirtartalomra régóta folyik a tenyészkiválasztás megnyugtatótúl legyen mondva, a mit Ujhelyi is állit és a képeken is látható a külső is fentartható, sőt tökéletesíthető. Legfeljebb a tömeg lesz kisebb, de nem a forma. Az olyan megjegyzések, mint a milyent volt — a tenyészállatvásáron hallanom, hogy nem mindegy, vajjon az elszállításnál a vágóhidra a waggon területének és a raksuly kihasználása differenciális +4—500 kg. nagy nyereséget jelent nálunk süket fülekre talál. A czeruza dolga megállapítani, mennyi az évi haszonhozam a tejben s akkor láthatják majd azok, a kik nagy formákra utaznak, mely állat fizeti ki magát jobban. Ujhelyinek pedig igaza van, hogy az olyan tenyészállat, mely tejelekenységre tenyésztetik az értékesebb.

pulykái. A kiállított bronzpulykákért a jury az állami aranyérmét s mint győzedelmi díjat Budapest székesfőváros legnagyobb tiszteletdíját ítélte meg. Ugyancsak szép sikert aratott Bogvay Elemér sárospataki tenyésztő, a kinek a kiállított baromfiakért állami aranyérmét, mint győzedelmi díjat a földmivelésügyi kormány tiszteletdíját s a németországi fajbaromfitenyésztők klubjának ezüstérmét ítélte meg a bíráló-bizottság. Egyike a legtehetségesebb tenyésztőknek dr. Gyertyánffy Lászlóné (Gyér, Torontálm.) a ki formán a baromfitenyésztés összes ágaiban tudott kiváló sikert felmutatni. A bíráló-bizottság fáradozásait és szakértelmét állami ezüstérmével, Budapest székesfőváros tiszteletdíjával és néhai pálóczi Horváth Istvánné nevéhez fűzött emléktárggyal jutalmazta. Elsőrendű díjakat nyertek a következők: Till Antalné, Kispest, áll. ezüstérmét és a földmivelésügyi kormány 100 koronás pénzdíja. Nádszeghi Kovács Sándorné, Állampuszta, állami bronzérmét és gróf Teleki Józsefné tiszteletdíját. Ducker Ödönné gróf Khuen-Héderváry Károlyné 50 koronás pénzdíját és a Stájerországi Baromfitenyésztési Egyesület ezüstérmét, Fiedler Lajosné, Monor, állami ezüst

98-ik ábra. Shorthorn tehén: Sherwood Rose 2. 3 ezüst serleg nyertese.

99-ik ábra. Jersey tehén: Promise. Aranyérem a vajversenyben.

100-ik ábra. Shorthorn tehén: Ruby. A tejelő verseny legtöbb pontot nyert, az ezüst és a Shorthornok vajversenyének ugyancsak ezüst serleg győztese.

101-ik ábra. South Devon tehén: Sunbeam's Bluebell. A dél Devon tehenek győztese a tejelő és vajversenyben.

A tejelő és vajverseny nyertői a londoni Dairy Show-n tejelő kiállításán és versenyen.

tartamára el nem adható anélkül, hogy helyette más be ne álltassék. Kérdem, nem jobb volna-e a sok sallang helyett a lótenyésztést azzal az intézkedéssel emelni, hogy hatóságilag állapíttatnának meg a körzetek, a melyekben mén tartandó. A ménnek elosztását illetőleg ma semmiféle rendszer sem uralkodik, míg van eset, hogy 10 kilométernyi területen belül 4—5 mén is tesz szolgálatot, más esetben 30—40 kilométernyi távolságban levő községek számára mén nem áll rendelkezésre. Mindezekből látható, hogy hazai lótenyésztésünk még nagy szervezésre szorul és ha szervezzük, ne hagyjuk talán figyelmen kívül azt, hogy abban igazán tanult és képzett szakembereknek jusson irányítási szerep.

Angol tejelő tehenek.

Azon tendencia, melyet hazánkban Ujhelyi Imre t. barátunk, a magyaróvári akadémia érdemeiben dus igazgatója követett és melyről a mult heti cikkében is elszámol, egy pendantját

A budapesti országos baromfikiállítás díjazása.

A Baromfitenyésztők Országos Egyesülete által Budapesten deczember hó 5—8-áig a városligeti Iparcsarnokban rendezett országos baromfikiállítás fényes sikerrel végződött. A bíráló-bizottság befejezte működését, összesítette az osztálydíjakat, kiszámította az összteljesítményeket s közreadja az egész díjazási jegyzéket.

A tyuktenyésztés terén szinte bámulatos sikert tudott felmutatni Rácz Ödönné, a kinek győzedelmi díja első helyen áll. A bíráló-bizottság megítélte neki az állami aranyérmét és a földmivelésügyi kormány 250 koronás tiszteletdíját. Rácz Ödönné Orpingtonokban és Hungaria tyukokban mutatott be különösen kiváló anyagot. Nagy sikert ért el Kovács Ödön szintén a tyuktenyésztés terén, a mennyiben a bizottság megítélte neki az állami ezüstérmét, a földmivelésügyi kormány 250 koronás tiszteletdíját és Rácz Ödönné 50 koronás pénzdíját. Általánosan feltűntek Serbán Jánosné óriás bronz-

érmét és Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye törvényhatósága 100 koronás pénzdíját, Oswald Jenő, Dömötöri, állami ezüstérmét és az Országos Magyar Gazdasági Egyesület 100 koronás pénzdíját, Fancsovits Mátyásné, Basa, állami aranyérmét, Makfalvay Géza 50 koronás pénzdíját és Reitter Oszkár arany lábgyűrű tiszteletdíját, Prohaska Hugó Detta, állami bronzérmét és gróf Batthyányi Lászlóné 100 koronás tiszteletdíját, Reitter Oszkár, Nagybeeskerek, állami bronzérmét, gróf Mailáth Józsefné 100 koronás pénzdíját, lovag Kutschenbach Róbert, Budapest, állami bronzérmét, a földmivelésügyi kormány 100 koronás tiszteletdíját, Koppély Géza, Hatvan, állami bronzérmét, Pest vármegye Törvényhatóságának 150 koronás tiszteletdíját a székesfővárosi Állatkert, Budapest állami ezüstérmét a földmivelésügyi kormány 50 koronás tiszteletdíját, egyesületi aranyplakettet és diszoklevelet, Merényi Kálmánné, Pusztá-Galambos, Cyphers csibenevelőt és Schlabitz Lajos tiszteletdíját, gróf Pongrácz Jánosné, Budapest, állami bronzérmét és Kovács Ödön ezüst serlegét, özv. báró Braunecker Lamorálné, Csaba-

csüd, a földmívelésügyi kormány 50 koronás tiszteletdíját, a németországi fajbaromfitenyésztők klubjának bronzérmét, Laszlovszky Kálmáné, Előszállás, a Budapesti és Kereskedelmi Iparkamara 50 koronás pénzdíját, dr. Dirner Lajos, Budapest, a földmívelésügyi kormány 50 koronás tiszteletdíját, a németországi fajbaromfitenyésztők klubjának ezüstérmét, Rulf Géza, Budapest, a földmívelésügyi kormány 50 koronás tiszteletdíját, Reitter Oszkár arany lábgyűrű tiszteletdíját, a németországi fafaromfitenyésztők klubjának bronzérmét, Gaspartz Gézáné, Békásmegyér, a bécsi baromfitenyésztési egyesület aranyérmét és a Magyar Mezőgazdák Szövetkezet tiszteletdíját, egy burgonyavágót, Makfalvay Géza, Kiskorpad, egyesületi aranyérmét, stb., stb.

Figyelemreméltó volt a MÁV pályaoörök gyűjteményes kiállítása, a melyet Beivinkler Vilmos főfelügyelő mutatott be. Igen szép állatokat hoztak a kiállításra valamennyien, de kiválóbb díjakat a következők kaptak, főleg báró Harkányi János kereskedelemügyi miniszter 500 koronás adományából: Gyulai Sándor, Aszód 50 korona, Nagy István, Gödöllő 50 korona, Nagy János, Vizslán 50 korona, Osvart Imre, Tura 30 korona stb., stb.

Meg van a baromfitenyésztők körében az a törekvés is, parlagi baromfit saját vérében, tisztán idegen vér hozzákeverése nélkül kinemesíteni. Ezt a törekvést is honorálta a kiállítás bíráló bizottsága: Szalay János, Szolnok nemesített sárga és kedermagos magyar tyukokért kapta az Országos Magyar Gazdasági Egyesület 50 koronás pénzdíját és a németországi fajbaromfitenyésztők klubjának ezüstérmét. Hauer Béláné, Kisharta kapta Pestvármegyei Törvényhatósága 150 koronás tiszteletdíját és a Szegedvidéki Baromfitenyésztési Egyesület aranyérmét.

A galamboknál a következő díjak lettek kiosztva: Zsótér László, Szeged állami aranyérem, Thassy Géza, Pusztamonostor állami ezüstérem, Perényi Dénes, Szilágy-Telep állami ezüstérem és Szücs József díja egy pár parlagi kacsá, Hegedüs Gerzson, Nagykőrös, állami bronzérem, Fekt Ferencz, Eperjes a földmívelésügyi kormány 100 koronás tiszteletdíja, Orcsó Endre, Szolnok, a földmívelésügyi kormány 50 koronás tiszteletdíja, Haliczér Márton, Szeged, a bécsi baromfitenyésztési egyesület ezüstérme, Bodnár Géza, Rimaszombat, a földmívelésügyi kormány 25 koronás pénzdíja, Ficzy Testvérek, Temesvár, a földmívelésügyi kormány 25 koronás pénzdíja, Pfahler Hugó, Kispest az Országos Magyar Gazdasági Egyesület 25 koronás pénzdíja, Jókuthy Sándor, Budapest a földmívelésügyi kormány pénzdíja, Gaspartz Gézáné, Békásmegyér a Pestvármegyei Gazdasági Egyesület 30 koronás pénzdíja, Weiss Frigyes, Beszterce a Nyitra megyei Gazdasági Egyesület 20 koronás pénzdíja, Kellner György, Budapest a földmívelésügyi kormány 50 koronás pénzdíja, Columbia Postagalamb Sportegyesület diszoklevél, Pfahler Hugó, Kispest a földmívelésügyi kormány 50 koronás pénzdíja, Vermes Arthur, Budapest a földmívelésügyi kormány 50 koronás pénzdíja, Malosik Ferencz, Budapest a németországi fajbaromfitenyésztők klubjának ezüstérme, Ónody József, Budapest Szücs József tiszteletdíja, egy pár postagalamb, Schieszler Tihámér, Temesvár állami bronzérem, Zelms Vilmos, Ujgradiska állami bronzérem, Sztrakovits Jenő, Budapest állami bronzérem.

A házinyultenyésztés terén is sok szépet mutatott be a kiállítás. Ezek közül csak a földijakat soroljuk fel: Merényi Kálmán Pta.-Galambos nyerte az állami bronzérmét és báró Lipthay Frigyesné tiszteletdíját, Kubinyi Béla, Ujszász állami ezüstérmét és Porzsoltné Ernőné tiszteletdíját, báró Lipthay Frigyesné, Lovrin állami arany és bronzérmét és a földmívelésügyi kormány 100 koronás tiszteletdíját, gróf Wilczek Frigyesné, Erdőkürt, a földmívelésügyi kormány 50 koronás tiszteletdíját és a németországi fajbaromfitenyésztők klubjának bronzérmét.

A kiállítás keretében bemutatásra kerültek a baromfitermékek is, nevezetesen leölt baromfiak, tojások, nemkülönben egyéb élelmiszerek. Ebben a csoportban a következő díjak lettek kiosztva: a székesfővárosi élelmiszer üzem leölt és hizott baromfiért diszoklevél, Alimentária Általános Élelmiszerértékesítő R.-T. leölt és hizott baromfiért állami ezüstérem és diszoklevél, a Magyar Vadkiviteli R.-T. leölti hizott baromfiért és különféle vadért állami aranyérem, Kaszap

Dezső, Budapest leölt, hizalt baromfiért és különböző konzervekért egyesületi aranyérem, Teutsch János és fia, Budapest nyulgereznákért diszoklevél, a Házinyultenyésztők Országos Szövetsége, Csillaghegy nyulgereznákért állami bronzérem és diszoklevél, Ziegler Nándor, Budapest tojásvizsgáló gépekért diszoklevél és a földmívelésügyi kormány 100 koronás tiszteletdíja, dr. Rátz István, Budapest preparátumokért állami aranyérem, Fischer Miksa és Frankovics Testvérek, Budapest tojásokért állami ezüstérem és diszoklevél, Polsterer Henrik, Wiener-Neustadt takarmányemüekért állami ezüstérem és diszoklevél, Rosenberg Mór, Budapest egyesületi ezüstérem, Schneider János, Nagybecskerek tojásszállító dobozokért egyesületi ezüstérem, Musza Pál, Kispest nyulházért egyesületi ezüstérem, Mc Dougall, Manchester fertőtlenítő szerkéért egyesületi ezüstérem, Kühne E. gépgyára, Moson gépekért diszoklevél. Óváry Arthur, Budapest keltetőgépekért egyesületi aranyérem, Predmerszky József, Budapest keltetőgépekért egyesületi aranyérem, Mücke G., Pottendorf önműködő keltetőgépért egyesületi aranyérem, Wittman H., Budapest baromfitenyésztési eszközökért közreműködési oklevél, Kalmár Elek, Lőcse tojásforgató rácsért egyesületi ezüstérem, Rubinstein Manó, Ada ludtömő gépért egyesület aranyérem, Turcsányi István, Kócsér, ludtömő gépért egyesületi aranyérem és 50 koronás pénzdíj, Kovács Ödön, Budapest csibenevelő gépet állami bronzérem, Geittner és Rausch, Budapest állami ezüstérem és diszoklevél, Magyar Földrajzi Intézet, Budapest térképekért egyesületi arany plaquett és diszoklevél, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezte, Budapest baromfitenyésztési eszközökért diszoklevél, Wiesner Vilmos, Budapest csontörölő gépet közreműködési oklevél.

A kiállítás anyaga, mint e kivonatos összehasonlításból is kitetszik, igen bő volt, úgy hogy a bíráló bizottságnak sok munkát adott.

KÖNYVISMERTETÉS.

A Kodolányi-féle Gazdasági Zsebnaptár az 1914. évre már megjelent. Ezen 54-ik évfolyamát élő s a gazdatársadalom közkedveltségének örvendő zsebnaptár teljesen ujjonnan lett átdolgozva s a szerkesztőség fáradtságát és költséget nem kímélte, hogy a mai kor nagyobb igényeinek megfelelőleg kibővítsék a naptár tartalmát a lehetőség határáig.

A naptári részhez hozzá csatoltuk a törvénykezési szünnapok jegyzékét s ezzel más naptár beszerzését teljesen fölöslegessé tettük.

A bélyegilletékek táblázatánál teljesebb díjjegyzékét tettünk az eddigi helyébe. A postás és táviradijszabást a legutóbb kiadott hivatalos füzet alapján teljesen új alakban s az eddiginél tetemesen nagyobb terjedelemben közöljük.

Az ércpénztábla kiegészítéseül a pénz-nemek átszámítási táblázatát is közreadjuk.

A növénytermelési részben felvettünk két komlótáblázatot, melyeket dr. Cséser Lajos gazdasági szaktanár állított össze.

Az állattenyésztési részben különösen számos új táblázatot soroztunk be, nevezetesen: Az állatok életkorának megállapításához a sertést, kutyát és macskát is felvettük teljesség okáért.

Teljesen új táblázatok:

Az ivar- és tenyészerettség.

Az ivarzás ideje.

Az apa- és anyaállatok aránya.

Vemhesség tartama.

Szoptatás idő.

A tojás és kotlás.

Napi víz-, só- és alomszükséglet.

Az állatok trágyatermelésének kiszámítása.

Élősúly és vágósúly közti %-os arány.

Súlyvesztés az állatok szállítása közben.

A ló tehetősége.

Szavatosságai hibák és határidők.

Ragadós betegségek lappangási ideje.

Mindezekon kívül még az országos vásárok jegyzékét is tökéletesen újra szedettük a m. kir. kereskedelemügyi ministerium legújabb hivatalos kiadványa alapján, úgy hogy a legújabb rendszeresített vásárok is fel vannak benne véve s minden időközi változás befoglaltatik.

És ezen tömeges és költséges javítások és bővítések daczára a naptár ára az eddigi maradt: 2 K 80 fillér; ajánlottan, mint nyomtatvány, keresztkötésben 3 K 15 f.; ajánlottan, zárt küldemény gyanánt 3 K 25 f.; utánvétellel 3 K 45 f. Kapható a *Gazdasági Lapok* kiadóhivatalában Budapest, VIII. ker., József-utca 15. szám, földszint.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. *Tejen nevelt malaczkok.*

Malaczpecsenye csak úgy jó az ingyenczek szerint, ha a malacz nem evett addig mást, mint tejet, mert a mint p. o. szemes árpát stb. eszik, már nem oly finom a pecsenyéje. Kérdés már most, ha elválasztott, tehát 7—8, vagy több hetes malaczkokat is kizárólag tejjel etetjük, megmarad-e ily malaczkoknál a finom, jó porhanyó, omlós hus, vagy már bizonyos koron túl más ízű lesz az, vagy szálkássá, rágósabbá válik az akkor már? Kérek szives választ. F. I.

Kérdés. *Műmész-törvény.*

Ki volna szives e lap olvasói közül nekem megmagyarázni, hogy mit mond a törvény a műmész készítésére és terjesztésére vonatkozólag? Lehetőleg teljes és kimerítő választ kérek. S. I.

Felelet. *Véres tej* című kérdésre.

Ha a tej véres, akkor a fejes után rövid idő múlva vörös üledék keletkezik benne. Véres a tej, ha a tőgyben egy ér megreped, vagy pedig tőgygyulladás esetén. Ha azonban már a fejes alkalmával is vörös, akkor esetleg a Rubia tinctorum (festő buzér, vagy krapp) nevű növény okozza a vörös színt. Ha azonban csak hosszabb állás után és akkor is a tejfölben mutatkozik a vörös szín, akkor valószínű, hogy bakteriumok okozzák a vörös színt. Ilyenek a bac. prodigiosus, lactorubefaciens és a bac. lactis erythrogenes. Ha a tej véres, akkor a tőgyet kell megvizsgálni s megfelelően kezelni, enyhe fertőtlenítő folyadékkal, pl. 2%-os lysoformoldattal megmosni, esetleg, ha a tőgy forró, ugyanazzal az oldattal borogatni. A borogatáshoz állott vizet, a mosogatáshoz langyos lysoformos vizet használjunk. A takarmányt — ha abban van a hiba — meg kell változtatni. Ha pedig bakteriumok okozzák a tej vörös színét, akkor az egész istállót alaposan fertőtleníteni kell és a tejes edényeket is jól ki kell mosni. A fertőtlenítéshez itt is lysoformoldatot ajánlatos használni, mert annak a szagát nem veszi fel a tej s az a tejes kannákat sem rongja, mert nem támadja meg a fémekeket. A tejes edényeket először ki kell forrázni s utána 30—35 fokos (nem melegebb!) lysoformos vízzel, majd hideg tiszta vízzel kiöblíteni. Természetesen minden felszerelést, mely az állatokkal vagy a tejjel érintkezésbe jöhet szintén alaposan fertőtleníteni kell. A fejő személyzet mossza meg minden fejes előtt kezeit 2%-os lysoformos vízzel, ugyszintén a tehén tőgyét is. Csak ily módon lehet a kellemetlen bakteriumoktól, a melyek nagyon szívósak s ha egyszer befészkelődtek, igen nehezen irthatók ki, megszabadulni.

Dr. Kukuljevic József.

Felelet. *Ló fehér foltjainak befestése.* című kérdésre.

Olyan festéket nem ismerünk, mely állandó marad, mert nemcsak a napfény és eső hatására halványul el minden festék, hanem a szőr folyton nő és már ezért is időnként meg kell ujítani a festést, mert az eredeti színben utána nő a szőr különben csunyan elűt. A befestendő helyen a szőrt először is zsirtalanítani kell, mert a zsiros szőrt nem fogja a festék. E célra legjobb az 5% os vizes szalmiakszeszoldat, nyers éter vagy kálszappan. Lemosás után a szőrt meg kell szárítani, mielőtt a festéket alkalmazzuk. Ismerünk vas-, réz-, ólom-, bismuth- és ezüsttartalmu hajfestéket. (A lószőr befestésére ugyanolyan festéket kell használni, mint az emberi haj befestésére.) Legelterjedtebb az ezüsttartalmu hajfesték, de egyszersmind ez a legdrágább is. *Vastartalmu* a Laforest-féle hajvíz (4 gr. ecetsavas réz, ugyanannyi konyhasó, 7 gr. porrátört gubacs, 7 gr. vasoxydul, 360 gr. vörösbortan oldva [főzve] s a szerint, a mint sötétebb vagy világosabb színt akarunk kihozni, több vagy kevesebb fenylókorom). A szőrt jól át kell vele nedvesíteni, meleg kendővel ledörzsölni s vízzel megmosni. *Réztartalmu festék:* 0.5 gr. Pyrogallussav, 2.5 gr. rézgálicz, ugyanannyi rézacetat, 95 gr. 5% Ammoniaktartalmu vízben oldva.

A zsirtalanított szőrt bekenjük vele s aztán ha megszáradt, Ferrocyankalium 10%-os vizes oldatával átkéféljük. Ha nem elég sötét, újra bekenjük. *Olomtartalmu festékek:* Eau de la Floride: 5·0 gr. ólomaczetát, 2·0 gr. kénpör, 100 gr. ávizsviz. Hair milkon: 10·0 gr. ólomcukor, 5·0 gr. kénpör, 15 gr. glicerin, 70 gr. dest. viz. *Ezüsttartalmu festék:* 1·0 gr. pyrogallussavat feloldunk 50·0 gr. dest. vízben s a zsirtalanított szőrt bekenjük vele, ha megszáradt a következő festékekkel ecseteljük be: 1·0 gr. pokkő, 8·0 gr. dest. viz, 2·5 gr. szalmiakszesz, 0·5 gr. rézszulfát. Az aqua aethiopica receptje a következő: Argentum nitric. 2·0 gr. solve in Aqua rosarum 90·0, Adde: Liquor Hydrargyri nitrici oxydati 10·0, Spiritus 5·0, D.S. 3—4 naponként kefével benedvesítendő a szőr. Kenőcsalakban: Argent. nitric. 1·0, Ammon. carbonic. 1·5, Vaselineum 30·0 M. f. Unguentum. D.S. 3 naponként használandó. Egyébként a zöld dió héjával, illetve annak spirituszos kivonatával, szintén lehet barnára festeni a szőrt, ez a festék meglehetősen tartós. A zöld dióhéj nedve spirittussal keverve szintén megfelel.

Dr. Kukuljevic József.

Felelet. Baromfióban homok című kérdésre.

Szaktüvekben mindenütt azt olvashatjuk, hogy a baromfió talajára legalább 30 cm. vastag száraz homokréteget kell teríteni. A homok felszivja a nedvességet és ha már piszkos, könnyen ki lehet hordani és a trágyadombra dobni, vagy a veteményes kertben felhasználni. A tyukfélék a homokban fürdenek és ez igen szükséges, mert csak így kerülhetik el a tetveket és egyéb élősködőket. Az érdes homok azért jobb, mert a nagyon is finom homok belepi a légzőszerveket és hurutot okozhat, az érdes homokban azonkívül a tyukok mindig találnak quarcot és meszes alkatrészeket (csigahéjak maradványait) már pedig ez a pipék zuzájuknak minél előbbi működését elősegíti és azonkívül a tojáshéjképzéshez szükséges meszet is mielőbb megkapják. Ha a baromfió már tetves, akkor friss homokhoz perzsarovarport keverünk.

Dr. Kukuljevic József.

APRÓK.

Glazurával bevont vaj. Meglehetősen elterjedt a régi szokással ellentétben a száraz pergamentpapirosba csomagolás, mert tapasztalták, hogy a csomagolás nedves pergamentpapirosba sokkal romlékonyabbá teszi a vajat, a mennyiben a levegőből kikerülve — a káros baktériumok könnyebben üthetnek tanyát a nedves papíron. Egy másik újabb és minden eddiginél jobb csomagolási módja a vajnak az, hogy a mint azt ujában Amerikában a sajtokkal általában csinálják, paraffinnal vonják be s így védik meg a levegő behatásától. Természetesen a paraffin-réteget nem közvetlenül teszik a vajra, hanem előbb staniol-papírba burkolják a megformázott vajdarabokat s így mártják a paraffinfüldőbe, a mely azután a vajat légmentesen elzárja. A legújabb praxis a konzerváló burkolást illetően az, hogy a vajat fehér, szinte üvegszerűen átlátszó cukor-glazurával vonják be s ez a glazura a vajat a külső bakteriozusos behatásoktól teljesen és absolute biztonsággal megvédi. A németországi nagyobb, a svéd, a dán, holland, orosz és a francia, kivitelre dolgozó vajgazdaságok legtöbbször már így glazurával bevontva készítik el és csomagolják vajukat, különösen az angol piacra szánt mennyiséget, mert ez az eljárás és csomagolási mód bevált és az angolok izlésének teljesen megfelel. A vajnak burkolása cukorglazurával oly módon történik, hogy a kiformázott vajdarabokat fokozatosan erősebben hűtve teljesen átfagyasztják s teljesen kemény, szinte meredt állapotban viszik rá a cukor-glazurát, nehogy a vaj megolvadjon és viszont, hogy a cukorbevonat is a hideg vajon gyorsan megszilárduljon. Az így kezelt és jól is csomagolt vaj a vele tett tapasztalatok szerint nem romlik, könnyen szállítható s a szállítást még a trópusokon át is jól bírja ki és nagyon sokáig eláll, szóval jóízében és zamattosságában tartósan megmarad. A mi pedig nagy előny, a vaj árát is kedvezően befolyásolja.

Baktérium a tojásban. A tojás egyike a legtáplálóbb és legegészségesebb eledelnek a mit az orvosi világ a gyengék és lábadozók részére is előszeretettel rendel annál is inkább, mert a tojásról eddigelé az volt az általános vé-

lemény az egész világon, hogy ez az élelmicikk absolute tiszta, veszélytelen és teljesen csiramentes, a melynek a belső tartalmát a héja megvédi mindenféle baktériumok és mikrobák ellen s ezért azt még nyers állapotban is minden veszély nélkül lehet fogyasztani. Annál meglepőbb tehát, hogy a tojás eme veszélytelen voltáról elterjedt közhitattal szemben most néhány jeles tudós és bakteriologus egészen ellentétes nézetet hangoztat, így pl. dr. Remington több száz tojás alapos megvizsgálása után megállapította, hogy a megvizsgált tojásoknak csupán csak tizenkét százaléka volt mikrobamentes. Röttger professzor másrészt azt is konstata, hogy a baromfikolera bacillus már az egészen frissen tojt tojásban is feltalálható. Kossovits tanár, a ki vizsgálatai során hasonló eredményre jutott, úgy vélekedik, hogy a tojásban feltalálható káros és sok esetben fertőző tulajdonságu baktériumok a tojás héján át hatolnak be a tojás belsejébe, a mivel szemben tanácsolja tehát, hogy a tojást — minden külső ragály vagy egyéb baktériumok behatolásától megóvando — száraz és tiszta helyen tartsuk s csak azután raktározzuk el, mielőtt mézvízben vagy szódaoldatban megmostuk és tisztára törültük.

A nemes kócsag mint házi szárnyas.

A mióta a nemes vagy ezüst kócsag tollviselet bevonult a divatba, azóta ez a gémele egyre pusztul, mert a kócsag-gém vadászata oly mérveket öltött, hogyha tovább is a mai mértékben halad, ez a pompás tollazatu madár kipusztul a föld színéről s ugyanaz a sors éri, mint a divat által felkapott s már a teljes kivészéshez közelálló többi értékes és színes tollazatu madarakat. Ezt a veszedelmet megakadályozandó, egy francia természetbarát, M. H. Blumenfeld-Sciama, — mint a Figaro írja — díjat tűzött ki annak a jutalmazására, a kinek sikerül a nemes ezüst kócsagot megszelidíteni és ugynevezett házi szárnyassá formálni. A francia filantrop kész az általa kitűzött tízezer frankot bármely nemzetiségű kísérletezőnek azonnal készpénzben kifizetni, a kinek sikerül ezt a gém-félet megszelidítve, fogságban sikeresen továbbtenyésztenie s ezzel a madárvilágot ennek a madárfajnak kihalásától megmenteni. Nyilván lesz elég kísérletező és vállalkozó s majdnem bizonyosra vehető, hogy a díj mihamar kifizetésre kerül, mert a kócsagtenyésztés üzleti vállalkozásnak is rentabilis dolognak látszik.

Az idegrendszer és az emésztés. Az emésztés folyamatában fontos szerepe van az idegrendszernek, a miről pedig a legtöbb ember meg szokott feledkezni. Hogyha a gyomrot az emésztés folyamata alatt Röntgen-sugarakkal átvilágítjuk, akkor azt ritmikus, hullámszerű mozgásban levő tömegnek látjuk. Ezek a ritmikus mozgások arra valók, hogy a gyomorban levő étel a gyomornedvvel minél könnyebben összekeveredjék és hogy a gyomornedvvel átítatott étel a duodénumba átnyomkodjék. A pepsin-mirigyek váladékai meglazítják és föloldják a fehéjnyelvényeket, míg a pialinnal átítatott keményítőfélék cukorrá alakulnak át. Hogyha most azonban a megfigyelt egyénnel valami kedvezőtlen hírt közölnek, az itt leírt emésztési folyamat legott megakad: az idegrendszer megakasztotta az emésztést! Érdekes kísérletet végzett erre vonatkozóan Paulow professzor, a ki megnyitotta a kísérleti kutya gyomrát s a nyílason át canult vezetett a gyomorba. Ezután friss húst tartott a kutya orra elé, a mely azt mohón szaglászta körül; nyomban utána gyomornedv szivárgott a canulon át az alája tartott edénybe. A mikor azonban romlott, büzös ételt tett a kutya elé, vagy ingerelte az állatot, a gyomornedv szivárgása nyomban megszünt. Ime, a tudomány így adja okát a gyomor szeszélyeinek. De mindjárt okulásul is szolgálhat: ne ingerülj föl, de főként kerülj a mérgeledést evés közben és az emésztés folyamata alatt.

HIREK.

Személyi hírek. A földmivélségi miniszter dr. Gróh Gyulát, az állatelettani és takarmányozási kísérleti állomás segédvegyészét a IX. fizetési osztályba állatorvosi főiskolai segédtanárrá, dr. Andor József, dr. Barkassy Béla, dr. Várossy Károly, dr. Scharff Gyula, dr. Híndi Szabó Sándor, Antalfi Sándor, dr. ifj. Ferdinandy Béla, dr. Kőrösi Pál és dr. ifj. Ürményi Bernát ideiglenes minőségű díjtalan miniszteri

fogalmazó-gyakornokokat ideiglenes minőségű fizetéstelen miniszteri segédfogalmazókká, P. Nagy Sándor okleveles kertész, ideiglenes minőségű fizetéstelen állami kertészé; — a m. kir. földmivélségi miniszter folyó évi december hó 11 én 11.810. eln. II/B. 1913. sz. alatt kelt intézkedésével Sugár Károly, a központba beosztott m. kir. erdőtanácsost országos vadászati felügyelővé, — a gazdasági felügyelőségek személyzetének létszámában Hajdu Imre fizetéstelen gazdasági segédfelügyelőt gazdasági segédfelügyelővé nevezte ki.

A fogarasi ménes áthelyezése. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület lótenyésztő bizottsága Csekonics Sándor gróf elnöklésével tartott ülésén foglalkozott a fogarasi lipizzai ménes áthelyezésének kérdésével. Konkoly Thege Sándor dr. titkár részletesen ismertette az ügyet. Podmaniczky Gyula báró, miniszteri osztálytanácsos hozzászólása után a bizottság határozati javaslatot fogadott el, mely szerint a lipizzai ménes csak ideiglenesen helyeztessék el Bábólnán és onnan mielőbb más, fajtajellegének jobban megfelelő viszonyok közé kerüljön. Az OMGE ilyen értelemben az igazgatóválasztmány jóváhagyó határozata után fölterjesztést intéz a földmivélségi kormányhoz.

Mének elhelyezése a fedezőállomásokon. A hivatalos lap mai száma közli a földmivélségi miniszter rendeletét, mely szerint az állami méntelepeken elhelyezett ménes az egyes fedeztetési állomások részére a következő sorrendben és napokon fognak szétosztani, úgymint: Január 8-án Verseczen, január 10-én Békéscsabán, január 12-én Baján, január 13-án Kiskundorozsmán, január 14-én Nagykőrösön, január 19-én Székesfehérváron, január 20-án Komáromban, január 22-én Nyitrán, január 24-én Palinban, január 28-án Rimaszombatban, január 30-án Eperjesen; február 3-án Turjaremetén, febr. 5-én Szatmárnémetiben, február 6-án Debreczenben, febr. 9-én Nagyszalontán, febr. 11-én Jászberényben, febr. 17-én Désen, febr. 19-én Sepsiszentgyörgyön, febr. 20-án Homoródon.

Tejértékesítő és vajfeldolgozó központ Sopronban. A Sopronmegyei Tejszövetkezetek Szövetsége most tartott ülésén megállapították a szövetség munkarendjét és foglalkoztak a soproni tejértékesítő és vajfeldolgozó központ létesítésének ügyével. Dr. Éber Ernő titkár előterjesztése és többek fölshóllalása után a gyűlés a szövetségi központ létesítését szükségesnek jelezte. A központ 1—1·5 millió liter tejnek és 2—2·5 millió liter tejnek megfelelő tejszínnek és vajnak feldolgozására fog berendezkedni.

A Veszprémmegyei Gazdasági Egyesület Hunkár Dénes elnöklésével választmányi ülést tartott, a melyen örömmel vették tudomásul, hogy gróf Zichy Béla, a nagyvázsonyi uradalom új tulajdonosa, nagyobb alapítványt tett az egyesület részére. Elfogadták a számadásokat, majd kimondták, hogy a gazdasági felügyelőséggel karöltve, márczius 1-én tenyészbikavásárt rendeznek Veszprémben. Föliratot intéznek a kormányhoz, hogy az Országos Központi Hitel-szövetkezet és a kötelekibe tartozó vidéki gazdasági és ipari szövetkezetek a jövőben nagyobb anyagi támogatást kapjanak. Hasonló állásfoglalásra kéri föl a megye törvényhatóságát. Bizottságot küldtek ki az alapszabályok módosítására, mire az egyesület közgyűlését tartották meg. A közgyűlés legfontosabb pontja a jövő évi munkarend megállapítása volt.

A Magyar Méhészek Dzierzon Egyesülete vasárnap délután tartotta Iványos Gyula elnöklésével évi rendes közgyűlését, melyen egy a fővárosi, mint a vidéki tagok szép számmal vettek részt. A főtítkári jelentés beszámolt az egyesület első évi eredményes működéséről és a tagok számának öröndetes gyarapodásáról. A számvizsgáló bizottság jelentésének elfogadása és a költségvetés letárgyalása után fényes elégtételt szolgáltatott a közgyűlés Binder Iván tb. elnöknek és szerkesztőnek abból az alkalmából, hogy a mézértékesítés ügyében ellene emelt alaptalan vádak tekintetében a bíróság teljesen rehabilitálta. Majd a tisztikarban megüresedett helyekre az egyesület elnökévé Ilosvai Lajos Károlyt, ügyv. alelnökké Till Gézát, főtítkárrá Pletser Kálmánt, titkárrá Egerzeiger Gizellát, pénztárossá Göttmann Edét, ügyésze dr. Beck Oszkárt választották meg. Az egyesület minden csütörtökön este 6 órakor szakelődá-

sokkal egybekötött összejeveleteket tart a Gresham-Venezia-kávéházban levő külön helyiségében (V. ker., Ferencz József-tér.) Vendégeket szivesen lát az elnökség.

A kövizek behalasztása érdekében a földmívelésügyi miniszter 3.200.000 közönséges pisztráng, 118.000 saibling és 60.000 darab skót pisztrángokra beszerzését engedélyezte. Az ikrák szétküldését újév után kezdi meg az országos halászati felügyelőség.

Az állatbetegségek összegezése 1913 deczember 21-én.

Table with columns: A betegség neve, Összesen, A' mult heti állapot-hoz képest t 8 b b, kevesebb, udvar, község, udvar. Rows include Lépfene, Veszettség, Takonykór, Ragadós száj- és körmőfájás, Juhhimlő, Ivarszervi hólyagos kiütés, Rühkór, Bivalysz, Sertésorbáncz, Sertésvész.

Vásári tudósítások.

Vásári jelentés: Budapest, 1913. évi deczember hó 24 óra tartott heti lóvásárról. A vásári forgalom közep.

Table with columns: Jegyeztetett, Felhajtás, Eladatott, Árak kor-ban. Rows include a) háta, b) könnyebb kocsi (junker stb.), c) nehezebb kocsi (hintó), d) és kocsi (nehéz nyugati faj), e) könnyű. II. Közép minőségű lovakból: a) nehezebb félék (fuvaros ló stb.), b) könnyebb félék (parasztló stb.). III. Alarendelt minőségű lovakból.

1. Székessővárosi vágóra vásároltatott 81 darab. 2. Wien-i vágóra vásároltatott 49 drb. 3. Tulajdonjogra gyanus ló lefoglaltatott. — 4. Ragályos betegségre gyanus ló lefoglaltatott — 5. Takonykór miatt a gyepmesterhez küldött — drb.

Hideghus-vásár. Az Orozy-léiri élelmi piacon 1913. decz. hó 24. (A székessővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Gazdaság Lapok” részére.) Felhozott Budapestről 45 árus 77 drb sertést 4200 kg. friss húst, 300 kg. füstölt húst 700 kg. szalonnát, 200 kg. hajat. Vidékről és pedig: 1 árus — drb sertéssel és — árus mm. füstölt húst. Forgalom élénk. Árak a következők: friss sertéshus 1 kg. 144—200 fill., 11.800—12.000 q. Süldőhús 1 kg. — fill., füstölt sertéshus 1 kg. 178—200, szalonna zsirnak 1 kg. 132—136, füstölt szalonna 1 kg. 180—200, háj 1 kg. 156, disznózsír 1 kg. 160, kocsonyahús 76—100, füstölt sonka 1 kg. 220 fillérig.

Budapesti szurómarhavásár.

Hivatalos jelentés. 1912. decz. 24. Félhajtás és árak: 273 Magyar élő borjú 112—124(126—130)100—110, 21 Magyar élő borjú 132-140 (—) —, — Galicziai borjú (—) —, — Öltött bárány párja (—) —, — Rugott borjú (—) —, — Élő bárány párja (—) —, — Öltött gödölye (—) —, 1 Eladatlan. Irányzat élénkebb, az árak 6—8 fillérrel emelkedtek.

Budapesti vágómarhavásár.

Hivatalos jelentés. 1913. decz. 24. Félhajtás és árak: I. 133 Bika 70—83 (94) 48—68, 744 Magyar hizott ökör 88—93 (104) 68—88 54—64, 387 Tarka hizott ökör 94—104 (108) 70—92 50—68, — Magyar legelőmarha 72—82 (—) 50—70, — Boszniai ökör 76— (—) — (—), 242 Magyar tehén (—) 48—80 (84), 433 Tarka tehén (—) 48—86 (96), 32 Bivaly (—) 36—60 (62), 10 Növendékmarha (—) 40—70 (—), 2010 Eladatlan 94. A felhajtás 522 drbbal kisebb, mint az előző héten. Irányzat lanyha, árak 2—3 K-val hanyatlottak.

Sovány sertésárak.

Url Rezső bizományos, VIII., Népszínház-utca 22. Eredeti tudósítás 1913. decz. 24. Ár elősúlyban 4% engedmény. Vészen átment 60—100 kg. fill. 116—112, „ „ 100—120 „ „ 112—110, „ „ 120—160 „ „ 110—108, „ „ 160—200 „ „ 108—104, Vészen át nem ment 60—100 „ „ 90—92, „ „ 100—120 „ „ 92—96, „ „ 120—160 „ „ 96—100, „ „ 160—200 „ „ 100—100. Irányzat változatlan.

Budapesti juhvásár.

Hivatalos jelentés. 1913. decz. 24. Félhajtás és árak: 7 Hizlati ürű K —, 135 Feljavított juh 34—36, 24 Klorsolt kos —, 1732 Kiverő és anyajuh 24—34, — Durvaszörd —, Irányzat élénk.

Bécsi marhavásár.

Hivatalos jelentés. 1913. decz. 24. Félhajtás összesen 3083, Minőség szerint: Hizómarha 2107, Legelőmarha 127, Kicsontozni való Származás szerint: Magyar 2002, Galicz., bukov. 130, Egyéb vidékről 951, Nemek szerint: Ökör 1663, Bika 633, Tehén 684, Bivaly 103. Árak 100 kg. elősúlyért fogy. adó nélkül. I. Magyar hizott ökör 92—98 (100—106) 82—90 76—80, Galicziai hizott ökör 109—110 (112—113) 86—93 84—86, Tarka hizott ökör 106—114 (116—122) 98—104 88—96, Bika 70—90 (—) —, Hizott tehén 82—98 (—) 76—80 —, Legelőmarha (—) — 70—80 54—68, Kicsontozni való (—) — 38—56 —, Bivaly (—) — 38—56 —, Konzerváru (—) — — —.

Felhajtás 501 darabbal kevesebb a mult hotinél. Árak 2—3 fillérrel hanyatlottak. Irányzat lanyha.

Kőbányai sertésvásár.

Eredeti tudósítás. 1913. decz. 24. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz, párja 400 kilón felül K —, Öreg közép, párja 300—340 kg. „ 127—128, B) Magyar fiatal nehéz, párja 320 kg. „ 124—126, Fiatal közép, párja 251—320 kg. „ —, Fiatal könnyű „ —. Sertéslétszám: Volt készletben decz. 22-én 21398, Felhajtás 23-án 170, Elszállítás 23-án 820, Maradt készlet 24-ra 21248.

Bécsi sertésvásár.

Hivatalos jelentés. 1912. decz. 24. Bejelentett a vásárra 25916, Felhajtás: Zsirsertés 13349, Süldő 8476, Magyarországból 16931, Galicziából 4458, Osztrák tartományokból 441, Összesen : 21825. Árak: Magyar I. minőségű sertés 114—116 (117), Magyar közép sertés 108—112 (—), Magyar öreg sertés 104—108 (—), Könnyű és szedett sertés 96—104 (—), Süldő 130—132 (—), Irányzat lanyhább.

1913. decz. 18.

Hus és hústermékek: Marhahus: helyb. Ia hát. 1.60—1.70 K, eleje 1.30—1.34 K, IIa hátulja 1.30—1.50 K, eleje 1.10—1.20 K, vidéki Ia hátulja 0.76—0.90 K, eleje 0.60—0.70 K, IIa hátulja 0.60—0.70 K, eleje 0.50—0.60 K kg.-kint. Növendékmarhahus: I. osztályú (peosenyehusok) 0.00—0.00 K, II. oszt. (leveshus) 0.00—0.03 K kg.-kint. Borjúhúsok: Öltött, borb., helybeli 1.50—1.68 K, vidéki 1.20—1.44 K, Ia hátulja 1.80—2.00 K, eleje 1.24—1.36 K, IIa hátulja 1.30—1.70 K, eleje 1.00—1.20 K kg.-kint. Juhhúsok: Öltött, nyugati helybeli Ia 0.70—0.88 K, öltött, nyugati helybeli IIa 0.56—0.70 K, bárány öltött, borb. Ia 0.00—0.00 K, IIa 1.00—1.20 K, egészben, bőr nélkül 0.00—0.00 K kg.-kint. Sertéshúsok: szalonnával, helybeli Ia 1.28—1.30 K, szalonnával helybeli IIa 1.24—1.28 K, szalonnával vidéki Ia 1.14—1.18 K, szalonnával, vidéki IIa 1.12—1.14 K, szalonna nélkül, helybeli Ia 1.33—1.40 K, szalonna nélkül, helybeli Ia 1.36—1.38 K, szalonna nélkül, vidéki Ia 1.20—1.28 K, szalonna nélkül, vidéki IIa 0.00 0.00 K, friss karaj 0.00—0.00 K, sonka nyers, helybeli hátsó 1.52—1.60 K, mellés 1.44—1.48 K, vidéki hátsó 0.00—0.00 K, mellés 0.00—0.00 K szalonna olvasztani való 1.20—1.36 K, sózott 1.20—1.24 K, pörkölt 1.32—1.36 K, füstölt 1.40—1.44 K, paprikás 1.40—1.48 K, háj 1.40—1.44 K, zsír helybeli 1.36—1.44 K, vidéki 0.00—0.00 K, szalámi magyar új 3.40—3.80 K, nyári 1.28—2.00 K kg.-kint. Baromfi: Élő: csirke rántani való 1.60—2.20 K, stíni való hazai Ia 3.00—3.20 K, IIa 2.40—2.60 K, kappan hizott 5.00—5.80 K, sovány 4.50—5.00 K, fiatal rucza 0.00—0.00 K, hizott 6.00—7.00 K, sovány 6.00—7.00 K, liba, fiatal 0.00—0.00 K, lud, hizott 12.00—18.00 K, sovány 5.00—7.00 K, pulyka, újdonság 7.00—12.00 K, hizott 0.00—0.00 K, sovány 0.00—0.00 K páronként, házinyul 0.00—0.00 darabonként. Tisztított: csirke Ia 1.70—1.80 K, IIa 0.60—1.00 K, jézoze Ia 2.00—2.30 K, IIa 1.30—1.80 K, tyúk Ia 2.00—2.50 K, IIa 1.50—1.80 K, kappan, helybeli 0.00—0.00 K, rucza, újdonság 0.00—0.00 K, hizott 3.30—5.00 K, sovány 1.80—2.40 K, liba, újdonság 0.00—0.00 K, lud, hizott 6.00—10.00 K, pulyka, újdonság 0.00—0.00 K, pulyka, hizott 5.00—6.00 K db.-kint. Vad és vadhus: szarvas, egészben 0.80—1.00 K, sz, egészben 1.10—1.30 K, vaddisznó, egészben 0.70—0.90 K, dämvd egészben 0.80—0.90 K, nyul, nagy 2.40—2.70 K, vadlud 0.00—0.00 K, vadrucza 0.00—0.00 K, fácán 2.30—2.60 K, fogoly 1.00—1.10 K, szalonna, erdei 0.00—0.00 kg.-kint. Tej és tejttermékek: Tej, teljes —28—28 K, lefölözött 0.00—0.00 K, tejszín, habnak 1.40—1.40 K, főzésre —, — K, tejfel —, 80—0.80 K, vaj szövetek centrif. tea-vaj 2.80—3.10 K, köptút 1.80—2.10 K, főző darabos 1.80—2.10 K, juh-vaj 0.00—0.00 K, tehénturó Ia —, 80—36 K, IIa —, 24—30 K, juh turó I. 0.00—0.00 K, IIa —, — K, liptói turó 1.50—1.60 K kg.-kint, Tojás: friss tojás, teatojás —, — K, főző —, — K, alföldi 0.00.00—0.00.00 K, erdélyi 122.—122.— K, meszes 104— K —, — K.

Laptulajdonos: ORDÓDY LASZLÓ. Felelős főszerkesztő: BUZZI F. GÉZA.

MEGJELENT! KODOLÁNYI-féle 1915. évi GAZDASÁGI ZSEBNAPTÁR teljesen átdolgozva és kibővitve, sulyra nézve könnyebb s így tényleg zsebben hordozható. 55-ik évfolyam. Megrendelhető a GAZDASÁGI LAPOK kiadóhivatalában, Budapest, VIII. kerület, József-utca 15. szám alatt.

Szereti ön az állatait?

Ha igen, ugy kérjen bővebb ismertetést a törv. védett

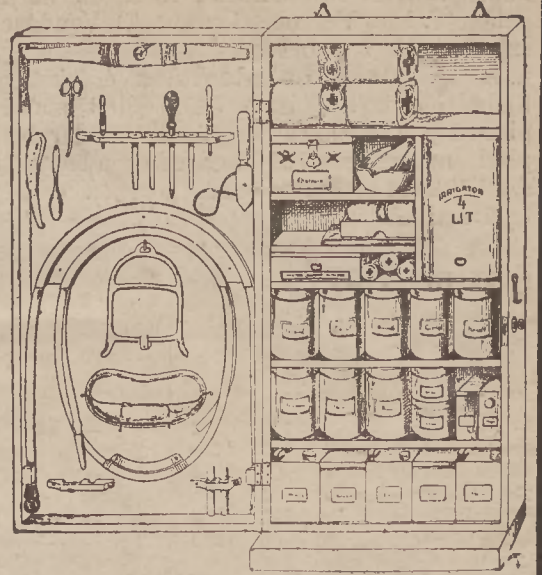
„GETRA” állatmentő-szekrény-

ről. — A törv. védett „GETRA” állat-mentőszekrény felszerelése magába foglalja mindazon műszereket, kötszereket és gyógyszereket, melyekkel szerencsétlenül járt vagy hirtelen megbetegedett állatainkon az állatorvos megérkezéig segíthetünk.

Bővebb ismertetést ingyen küld

főh. udv. szállító cég

Geittner és Rausch BUDAPEST,
VI., Andrassy-ut 18 A.

HIRDETÉSEK felvételnek a kiadóhivatalban:
Budapest, VIII., József-utca 15.

BUDAPEST
Népszínház-u. 22.

TELEFON:
József 22-41.

Sertésenyésztők és serfészizlalók!!

Ha jószágukat értékesíteni kívánják, forduljanak bizalommal

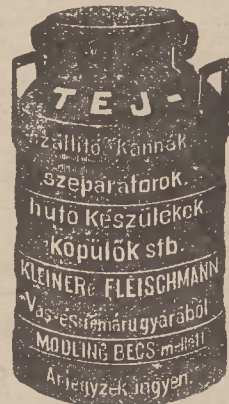
URL REZSŐ sertésbizományi céghez

Vevők állandóan előjegyezve!

ELADÓ tacsókölykök.

Egy telivér an és egy szuka szürke-fekete b... (Tiger) december elején szállításra eladó. Apjuk a többszörös Champion „Pommery” anyjuk „Lidi-Corvinus” több I. díj nyertese. Az ár darabonként 70 kor. Felvilágosítással szolgál a „Gazdasági Lapok” kiadóhivatala.

Fajbaromftelep Húgyagon,
Nógrád megye. Nagyított magyar fajtyúk tenyésztése. Keltető-tojások árai: ipolyvölgyi kemendmagos darabja 50 fillér, 50 darab 20 korona; 1911., teljesen kifejlett, ivarérett tenyészállatok darabja 8 kor. Részámen-tes ingyen csomagolás.

GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETE

Alapított 1900-ban. ♦ Igazgatóság Budapesten.
VIII., BAROSS-UTCZA 10. SZÁM.

Folyó év november hó 1-től saját székházába a Kálvin-térre helyezték át. Biztosításokat elfogad tűz és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére a legkülönbözőbb módzatok szerinti előnyös feltételek mellett.

Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek. A lefolyt 12 év alatt a tagok hétszer részesültek az üzletelőből közgyűlési határozat értelmében díjvisszatérítésben. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül az igazgatósághoz, vagy az ország minden egyes helyén működő képviselőik közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Alapítványok kormány hozzájárulásával	2,527.980.—
Tartalékok	3,857.603.—
Biztosított tagjainak fennállása óta kifizetett	
tűzkárokból	10,740.000.—
jégkárokból	5,042.000.—
Biztosított érték tűzben 1912. évben	860,000.000.—
jégben 1912. évben	63,000.000.—
Élettellet állománya	15,240.000.—

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a „GONDVISELÉS” Országos Központi Segélyező Társulat útján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedhető leánykiszáratási (önállósítási) segélybiztosítások eszközöltemek. Legelőnyösebb népbiztosítás. A társulat kebelében minden községben önálló helyiosporok szervezhetők jótékonyozóln működésével. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX., Erkel-utca 20.

A SZŐLŐ TRÁGYÁZÁSA.

Írta: **ORDÓDY LAJOS.** — Ára 3 korona.

Ajánlott küldéssel 3.45 K. Utánvétellel küldve 3.65 K.

Gyakorlati utmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessük.

Megszerezhető a „Gazdasági Lapok” kiadóhivatalában, Budapest, VIII., József-utca 15.

HIRDETNI

PÉNZT JELENT

BÁRMILYEN HIRDETÉST ELVÁLLAL A

GAZDASÁGI LAPOK

KIADÓHIVATALA

HIRDETÉSEKHEZ REKLÁMRAJZOKAT

INGYEN KÉSZIT A KIADÓHIVATAL